

هنر و معماری ایران

PERSIAN ART &
ARCHITECTURE

هنر و استیرلین

www.ketab.ir

امیر فغانی

Architecture, Iranian
معماری اسلامی -- ایران
Islamic architecture -- Iran
سمبولیسم (معماری)
Symbolism in architecture
شناسه افزوده: فغانی، امیر، ۱۳۶۴ - مترجم
Faghani, Amir
شناسه افزوده: بالین پرست، سارا، ۱۳۶۴ - مترجم
Balinparast, Sara
رده بندی کنگره: ۷۲۸۰
رده بندی دیویی: ۷۲۰/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۸۸۴۰۹۳۲

سرشناسه: استیرلن، هنری، ۱۹۲۸ - م.
Stierlin, Henri
عنوان و نام پدیدآور: هنر و معماری ایران/هنری استیرلین؛
امیر فغانی، سارا بالین پرست.
مشخصات نشر: تهران: سروش دانش، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری: ۳۳۵ص: مصور.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۹۹-۷۹-۷
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: عنوان اصلی: ۲۰۱۲، Persian art & architecture
موضوع: هنر ایرانی
Art, Iranian
معماری ایرانی

انتشارات سروش دانش

میدان انقلاب، خیابان اردیبهشت،
کوچه وحید، کوچه درخشان، پلاک ۴
تلفن: ۶۶۴۹۱۸۱۵

نام کتاب: هنر و معماری ایران
ناشر: انتشارات سروش دانش
نویسنده: هنری استیرلین
مترجم: امیر فغانی - سارا بالین پرست
نوبت چاپ: اول (بهار ۱۴۰۱)
شمارگان: ۵۰
چاپ و صحافی: صدف
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۹۹-۷۹-۷
قیمت: ۳۰۰۰۰۰ تومان

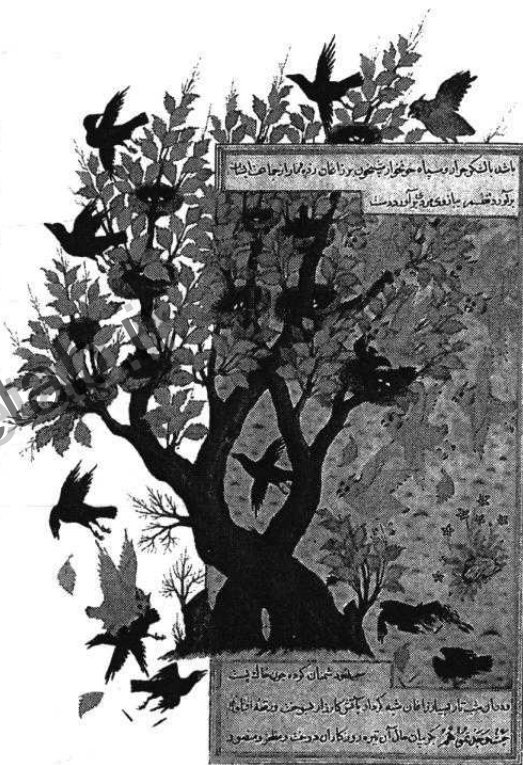
این اثر مشمول قانون حمایت از مؤلفان و مصنفان و هنرمندان ۱۳۴۸ است. هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر یا مؤلف نشر، پخش یا عرضه کند، مورد پیگرد قانونی قرار می گیرد.

میدان انقلاب، خیابان اردیبهشت، کوچه وحید، کوچه درخشان، پلاک ۴ تلفن: ۶۶۴۹۱۶۶۶

ظرفیت هنر ایرانی

هنر ایرانی که نمونه های آن در آثار برجسته ی بی شمار برجای مانده از خطه های اصفهان، شیراز، کرمان، یزد و کاشان نمایان است، هنری فرامرزی بوده و تأثیر آن فرسنگ ها فراتر از خاستگاهش نمود دارد. اگرچه بدون شک کشور ایران کانون معماری ایرانی می باشد، با این وجود رگه هایی از فرهنگ ایرانی را می توان در بناهای برجای مانده از اواخر دوره ی عباسیان در بغداد - پایتخت عراق -، تعداد انگشت شماری از بناهای موجود در افغانستان و بیش از همه در میراث غنی معماری ماوراءالنهر (ازبکستان کنونی) شامل سمرقند، بخارا و خیوه نظاره کرد. در حقیقت پراهمیت ترین بناهای موجود در آسیای مرکزی به دست معماران و هنرمندان ایرانی ساخته شده اند؛ این امر در نتیجه ی فراخوان گسترده ی تیمور لنگ، که از محل پایتخت خود در سمرقند بر قلمروی وسیعی که تحت سلطه ی وی بود حکمرانی می کرد، صورت گرفته است.

پس از فتح ایران به دست اعراب و تغییر مذهب رسمی آن به اسلام، این کشور دستخوش تغییراتی تکاملی شد. در آن دوره، همبستگی میان گروه ها در ایران در نتیجه ی گروه بندی های جدید و نفاق و اختلافات به وجود آمده دچار انفعال شده بود. هم زمان با شکل گیری امپراطوری های عظیم مسلمانان چون سلسله های سلجوقیان، ایلخانان مغول، تیمور و تیموریان و در

بیکار کلاغها و جغدها، مینیاتوری مربوط به دوران صفویه،
طراحی شده توسط صدیقی بیگ، قزوین، ۱۵۹۳، موزه ی آقا
خان، تورنتو

(به صفحه ی ۱۵۱ نیز رجوع کنید).

Timurids .1

نهایت با شکل گیری سلسله ی ایرانی تبار صفویان که دستاوردهای فرهنگی و هنری ایشان در اصفهان به کمال خود دست یافت، دوره های همبستگی و اتحاد نیز در ایران آغاز شدند.

پیش از ظهور اسلام، تمدن ایران باستان دوره هایی از برتری و تفوق همه جانبه را تجربه کرد؛ در ابتدا، کوروش دوم امپراطوری قدرتمند هخامنشیان (از قرن ۶ تا ۴ پیش از میلاد) را بنیان نهاد که در نهایت به دست اسکندر کبیر سرنگون شد. سلوکیان نیز که همواره به دنبال تحمیل فرهنگ یونانی بر مردم ایران زمین بودند، سرانجام به دست اشکانیان (۲۵۰ پیش از میلاد- ۲۲۶ میلادی) که بر خاورمیانه تسلط داشته و در موارد متعددی موفق به غلبه بر سپاهیان روم شده بودند، سرنگون شدند. ساسانیان (۶۵۱-۲۲۶ میلادی) توانستند مرزهای خود را تا حدود قلمرو ایران در زمان هخامنشیان، گسترش دهند. پایتخت این سلسله واقع در شهر تیسفون^۲ (در عراق کنونی) بود و پادشاهان آن در دوره ی حکمرانی خود بر کشور درگیر نبردهایی بی وقفه و مستمر ابتدا با سپاهیان روم و سپس با امپراطوری بیزانس بودند.

پس از حمله ی اعراب که به سرنکون تمدن ساسانیان در قرن هفتم انجامید، ایران تحت سلطه ی سلسله های نوپای عرب در آمد؛ این کشور ابتدا به دست امویان پرآوازه اداره شد و سپس به تسلط عباسیانی که از سال ۷۵۰ میلادی به بعد از خارج از بغداد یا سامرا بر سرزمین واقع در میان ساحل اقیانوس اطلس و دروازه های هند و چین حکمرانی می کردند، درآمد. این سرزمین پهناور که قرآن، زبان عرب و اعتقادات اسلامی مایه ی اتحاد آن بودند شامل ایران و تمامی تمدن های ایرانیزه ای بود که تا آسیای مرکزی کشیده شده بودند. در نتیجه ی گذشت قرن ها تصرف ایران به دست اعراب و تبلیغ دین اسلام، مردم ایران قلباً به این دین اعتقاد داشتند. اما با این وجود آن ها از استفاده ی انحصاری از زبان عربی سرباز زده و به حفظ زبان فارسی و آج نهادن بر تاریخ باشکوه خود و حکمت هایی که قبل از ورود اسلام در ایران وجود داشتند، اصرار ورزیدند.

از قرن ۹ و ۱۰ به بعد، شاعران پارسی زبان نه تنها اشعار خود را به زبان فارسی می سرودند بلکه به نوعی تجدد تاریخی در ایران نیز دست زدند (برای مثال فردوسی در کتاب «شاهنامه» ی خویش (۱۰۲۰-۹۴۰) شعرهایی پیرامون تجلیل از سنت های ایران باستان سرود). اگرچه زبان عربی (زبان قرآن) زبان نگارش متون مذهبی و ادبی بود و القبای آن نیز در زبان فارسی مورد استفاده قرار می گرفت، با این وجود ایران نخستین کشور تحت تسلط اعراب بود که موفق به حفظ زبان بومی خود گشت (بعدها ترک ها نیز به استفاده از زبان بومی ترکی زبانان چادر نشین استمرار ورزیدند). ایران با استفاده از فن شعر سرایی، پیوندهای خود را با سلسله های اشکانی و ساسانی و با

ctesiphon .2

یادگاران سلسله ی هخامنشیان حفظ کرد. شاعران پارسی زبان در میان آثار خود، از اسکندر کبیر (جانشین داریوش سوم) به پاس دست نخورده برجای گذاشتن بخش عظیمی از میراث تاریخی و سیاسی ایران زمین، نیز نام برده اند. در ایران معاصر هنوز هم از نام پادشاهان و قهرمانان حماسی ایران، همچون کوروش، داریوش، خسرو یا شیرین، در نام گذاری کودکان استفاده می شود. ایرانیان این نوع از پیوندها با گذشته را راهی برای به رسمیت شناختن تاریخ کهن خود می دانند.

www.ketab.ir